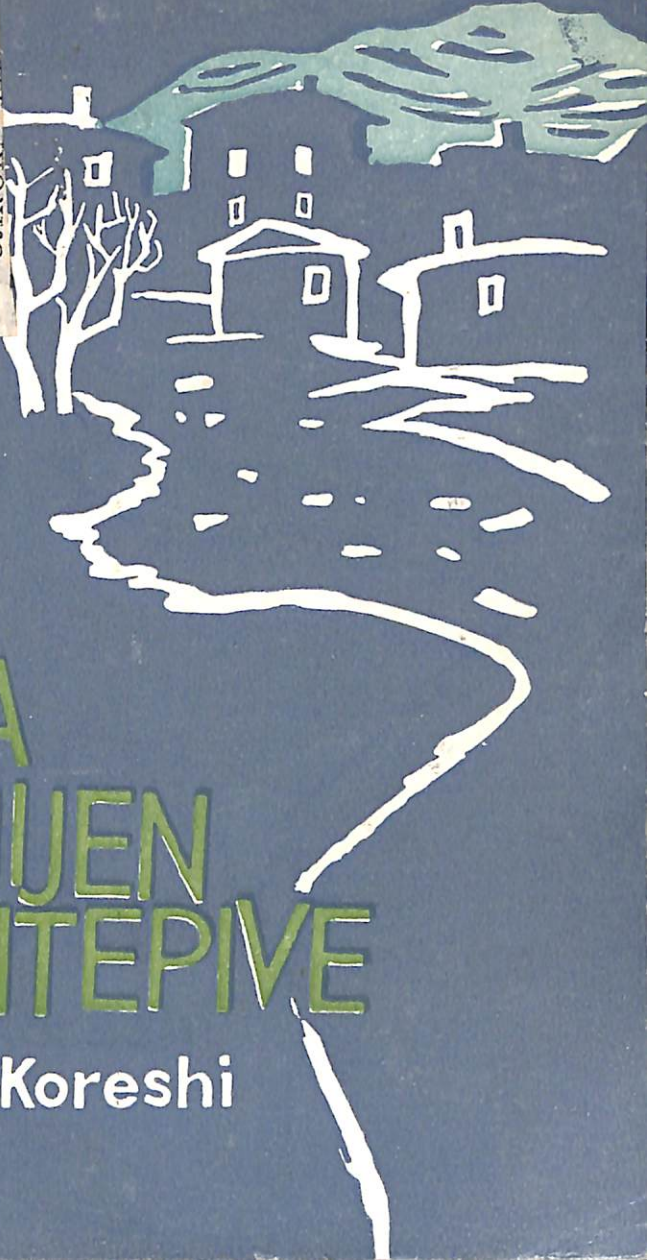

BIBLIOTEKA E

GJIROKASTËR

15-91

TOKA NE HIJEN E SHTEPIVE

Vath Koreshi

854-32

12 91

VATH KORESHI

854-32

5

TOKA NË HIJEN E SHTËPIVE

- TREGIME E REPORTAZHE -

~~48447~~

1589

LIBRARI E SHTËPIVE
DURRES

SHTËPIA BOTONJËSE "NAIM FRASHËRI,,

NË R R U G Ë

Binte shi i imtë e monoton, që shushurinte në pullazet prej llamarine të depove. Ky shi kish zënë qysh në pasdrekën e një dite më parë dhe rrugët qenë mbushur nga ujërat. Fushës së gjerë vërtiteshin erëra të lagështa, që rrëzonin gjethet mbi pellgjet e trubullt. Larg, në horizontin e përhimë, dukej një varg patash të egra që fluturonin lart, shenja këto që tregonin se vera kish ikur njëherë e përgjithmonë e se tashti vinte dimri me çap të heshtur e të padukshëm. Kamioni im, një «Zis» i vjetër dhe i rraskapitur nga vitet e nga rrugët e fushës, i ngjyrosur dhe i ndotur nga baltërat, lagej në këtë shi. Rrotat e para i qenë kredhur në një llonxhë uji e të ngjante se aty kish mbetur përgjithmonë, pas rrugëve dhe lodhjeve të gjata.

— Sa të mbarojë dhe kjo fushatë — më tha kryetari, — pa do ta fusim dhe këtë rosak për revizionim kapital.

Ai hapi çipin e buzës, ku i dukej një dhëmb i florinjhtë dhe qeshi pak, kurse unë ja kisha ngulur sytë rrugës tërë llonxha uji që niste te fundi i depove e çante gjer tej, e gjerë dhe e zezë nga balta, përmes ca shelgjeve të shtrembër e gjysmë të xhveshur.

Hipa në kabinë, ndeza motorin që bubulliu e nxori shtëllunga tymi të zi. Kryetari duke më parë kështu të heshtur, buzëqeshi e më tha:

— Po s'ta mori mendja, mos u nis. Po ti e di, jemi ca keq me plehun kimik.

— Po mbeta, mbeta, shoku kryetar, — i them.
— Unë po nisem një herë.

Kur mora kthesën dhe dola nga oborri i depove, ktheva kokën dhe pashë se kryetari vazhdon të rrinte në shi, duke parë gomat e kamionit, që hidhnin stërkala balte mbi gjerdhjet e rrugës.

Kështu, atë ditë vjeshte me shi, unë udhëtoja për në depon qëndrore për të marrë pleh kimik për kooperativën. Gjer te mullarët, afër stallave të lopëve, rruga ish e keqe e unë prisja timonin sa majtas djathtas për t'u shpëtuar grackave të baltes. Pastaj, te mullarët, toka ish ranore dhe nuk zinte baltë. Në atë copë rrugë të del koha të mbushesh me frymë lirisht, e t'ja shkelësh ca pedalen gazit.

Në të djathtë, mbi kurrizin e një kodre të vogël, lart, syri më zuri një njeri, që rendte e që ma bënte me dorë të qëndroja. Ish një djalë nja njëzet-njëzet e dy vjeç, me një xhup pambuku të qullur nga shiu e me kapele bojë bari në kokë. E mbajta kamionin dhe djali rendi drejt meje, kapërxeu një gardh, duke u futur gjer në gjunjë në ujën e hendekut, e u avit duke gulçuar.

— Ngadalë, or asllan, — i them, — unë qëndrova që qëndrova, pse e merr me kaq ngut?

— Thashë se na ike, — tha djali përmes gullcimeve. — Do presësh pak, të lutem.

— Shiko — i them, — po pate për të ardhur, hajde, s'kam nge të pres.

I futa marshin maqinës, kurse djali i lëshoi duart poshtë, si të prera, e tha gati me dëshpërim:

— Aman, or vëlla ne kemi një hall, kemi një të sëmurë... Të ishte për vete...

Rrobat i qenë përbaltur, uji i rridhte çurg nga xhupi e një çizme i qe mbushur plot baltë në hendek.

— Po ku e keni? — e pyes, duke shikuar në rrëpirën matanë mullarëve.

— Ja, tashti po e bie — tha dhe rendi prapë duke shkelur pllaq e plluq përmes llonxhave të ujit. Kapërceu gardhin, iu ngjit së përpjetës së vogël dhe u zhduk. Mbas pak, në kurrizin e kodrinës lart, u dukën tre veta, që mbartnin një vig. Njëri nga ata mbante një çadër të hapur mbi kokën e të sëmurit. Ata zbritën përmes mullarëve, kapërcyen te shtegu në rrugë dhe iu avitën maqinës. Ai që mbante vigun në krye ishte një fshatar i veshur me shallvare e me një mjekër të dendur e të parruar, që i nxinte si shkorret që tej.

— Si e keni punën? — i pyes duke dalë nga kabina.

— S'dimë as ne gjë, or dashamir, — foli fshatari që mbante vigun në krye. — Ishte mirë, po këto ditët e fundit u bë keq e më keq. — Ke vend përpara?

— Hajde, futeni! — u thashë e djali me një burrë të heshtur, që e mbante vigun prapa, e ngrihtën të sëmurin në krahë dhe e futën në kabinë. Ishte një grua e re me fytyrë të zbetë e të ligur, që rrënkonte dhe rrudhte vetullat e buzët nga dhëmbja.

— A, të falemnderit, or dashamir, të falemnderit, — thosh fshatari i parruar prapa krahëve të mi. — Na shpëtove se kush e mbarte vigun nëpër shi.

— Je mirë kështu, Dete? Do të t'i mbështjell krahët me kuvertë?

— Mi-irë, mi-irë jam.

Djali e rregulloi mirë e mirë gruan e re në kabinë, pastaj, me një të kërcyer të vrullshëm, hipi në karroceri. Mbas tij u ngjit dhe fshatari i heshtur, që kish mbështjellë qafën me një peshqir të ndotur e të lagur.

— Mjaft jemë ne dy, or Beqir, — i foli burrit të heshtur me një ton pak si të ashpër.

Tjetri nxori një zë nëpër hundë e diç tha pa i lëvizur buzët, duke shikuar diku me ata sytë e vegjël në bojën e lules së lirit. Siç dukej, ai nuk donte të kthehej. Më shikoi me bisht të syrit në do t'i thosha gjë unë e pastaj ktheu kurrizin e u tulat në qoshe të spondit.

U nisëm. Kamioni shungullonte, tundej e lëkundej sa majtas djathtas nëpër gropa dhe e sëmura rrudhte fytyrën dhe kafshonte buzët nga dhëmbja.

— E kishim mirë, or dashamir, po ja, na u bë keq e më keq. Ka tri ditë që as ha e as pi e se ç'ka një dhëmbje këtu në anën e majtë.

— S'e kini vizituar gjë te doktori.

— Vizituar po, or, të pyet e mira, po ja në ambulancë s'i kanë nxjerrë gjë. Çojeni në qytet, thanë.

— Sa kohë ka që është vizituar?

— Ka, posi, po bëhen nja tri javë. Tri javë, moj Dete?

Gruaja tundi kokën me mundim e diç belbëzoi me një zë të mekur e të dobët.

— Shumë e keni mbajtur, or të uruar! Kur ju thanë ta çonit, ta kishit çuar.

— Ehu — ja bëri fshatari si me psherëtimë e nxori një shami të madhe të kuqe, hoqi qeleshen e nisi të fshijë kokën.

Ai ish një burrë rreth të dyzetave, me nofulla pak si të dala përpara e me dy sy të imtë bojë kafe gjithë gjallëri. Gruaja i kish mbushur a s'i kish mbushur të tridhjetat, fytyrën e kish të mprehtë me dy vetulla të holla e të gjata, që i ngriheshin hark në ballin e vogël.

— Grua e ke? — e pyeta fshatarin.

— Ah, jo, or dashamir, e kam motër.

Kish mbledhur në grusht shaminë e kuqe, e kish mbështetur mbas buzëve dhe shikonte jashtë. Si kishim bërë nja tri-katër kilometra nëpër ato rrugë, gruaja nisi të ndjehej keq. Në fillim lëshoi ca rënkime të largëta e të thella, pastaj u lëkund e u përpëlit duke u kapur mbas krahut të vëllait dhe, më në fund u lëshua mbas sediles si pa jetë. Fshatari u kthye me rrëmbim nga ajo, e kapi për supesh dhe e shkundi:

— Dete, Dete...

Po gruaja kish humbur në kllapi.

Mbajta maqinën dhe hapa derën që të hynte ajri i freskët.

Në tokë u hodh nga maqina një trup i rëndë dhe u zgjat në kabinë. Ishte djali me xhup.

— I ra prapë të fikët? — pyeti ai duke u përkulur mbi të sëmurën.

Pastaj rendi drejt një llonxhe uji, lagu shaminë e ja vuri gruas në ballë. Ajo rrudhi buzët e

një zë i humbur i gurgulloi në fyt. Fshatari e shkundte dhe përsëriste herë mbas here:

— Dete, oj Dete! Thuaj, ku të dhëmb?

Më erdhi keq. Një lëmsh m'u mblodh në fyt duke parë atë grua të re si një bisk të pafuqishëm, që luftonte me vdekjen.

— Ç'keni bërë! — bërtita unë pa ditur se pse. — Mbahet në shtëpi kjo tri javë pa e çuar te doktori?!

— Të na thoshte, — bërtiti fshatari i parruar, duke ja bërë me kokë nga burri. — Kur s'e çonte vetë te doktori, të na thoshte se e çonim ne.

Burri që kthyer mënjandë e ata sytë e vegjël në bojën e lules së lirit i kish ngulur diku. Duke lëvizur vetëm fikthin, që spikaste mirë në pamjen e ngrirë të fytyrës së tij, ai tha me gjysmë zëri.

— S'ma mori mendja dhe aq.

— S'ta mori mendja, ë?

— S'ma mori mendja dhe aq.

— A, mor byrazer! Ti s'ke qenë për motrën time, po ç'ti bësh.

Burri i heshtur, që quhej Beqir, s'i hiqte sytë nga ai vend i padukshëm, ku i kish mbërthyer dhe thosh herë pas here pa i lëvizur buzët, sikur t'i nxirrte fjalët nga hunda:

— Pse s'kam qenë?... S'ma mori mendja... Thasë se... nejtë, s'ma mori mendja...

— Nise, or dashamir, pa e di unë — m'u kthye fshatari. — E duron s'e duron rrugën kjo, s'kemi si rrimë këtu:

Rruga ish e gjatë, e murme e gjithë baltë. Në kohë të mirë kjo rrugë s'mbante më shumë se njëzet e pesë minuta me maqinë, po në atë mot e

përmes asaj balte të pabesë, që të kurdiste lloj lloj kurthesh, të dukej sikur do të duhej një jetë e tërë gjersa të arrije në xhadenë e asfaltuar.

— Në krye të tri javëve të çon fjalë lumëmadhi, ejani se motrën e keni keq. Pse, ore, në fund të botës ishim ne? Shkojmë dhe e gjejmë pestil. Pa le, s'ma mori mendja thotë. He, more he!

Fshatari grindej me vete dhe mbante motrën prej supesh; ajo mbushej me zor me frymë e nxirte një rënkim të zgjatur sa herë që maqina lëkundej.

Te xhami i maqinës vari kokën dikush e më zuri dritën. Ishte burri me sy në bojën e lules së lirit, që qe varur nga spondi sa mënt rrëzohej dhe mundohej të shikonte brenda. Ai vuri dorën si strehë te xhami, i hodhi sytë në kabinë dhe vështroi i heshtur për një hop, pastaj u zhduk si një hije.

— Me atë e keni martuar? — pyeta fshatarin.

— Me atë, or dashamir, me atë.

— Po atë djalin ç'e keni?

— Vëllai im i vogël është.

— Nuk ju lajmëroi që motrën e kishit sëmure?

— Ç'i kllat bretkun, or, të pyet e mira. Vetëm kur shkon njeriu në gradë të fundit, të thonë hajde ta shohësh para se të vdesë.

Kishim kapërcyer kodrat dhe kishim arritur te bokërimat argjilozë. Para nesh ngrihej një e përpjetë me vraga të thella e uji i shiut rrëshqiste mbi faqen e lëmuar të tokës. Kamioni u ngjiti nga vrulli gjer në mes të së përpjetës, pastaj nisi të dridhet e rrotat nisën të rrotullohen në vend gjersa, më në fund, bishti i karrocërisë

shkoi mënjanë e kamioni rrëshqiti në kanal. Mbetëm. Hapa derën e pashë se djali kish kërcyer nga karrocERIA e po shikonte gomat që kishin mbetur në mesin e rrjedhës së ujërave të kanalit. Mbas tij zbriti dhe Beqiri, nxori çadrën, që e kish futur në qafë te jaka e xhaketës dhe u përkul të shohë dhe ai.

— Janë zhytur thellë, — tha djali.

Vërtet kishim mbetur keq. Diferenciali edhe pak çikte tokën dhe kamioni kish shkuar mënjanë.

— Shikoni se mos na gjeni ca gurë — thashë unë.

Pa thënë unë ende këto, fjalë burri i heshur që ja thoshin Beqir, ish hedhur në një ugar e po shkulte një gur me gju të mbështetur në mes të baltës. Ai u duk mbi ferrat e gardhit me gurin e madh, që e mbante para duarve, erdhi te maqina, u fut poshtë saj në ujin e kanalit dhe e vendosi nën rrota. Pastaj shkoi prapë e solli një gur tjetër, u ul më gjunjë në baltë, shtriu kra-hun poshtë diferencialit dhe e vuri te rrotat. Mbas një hopi vendin e kishim mbushur me gurë dhe mbas disa përpjekjeve maqina doli nga kanali.

...Afër drekës dualëm në rrugën e asfaltuar dhe unë ja shkela mirë gazin kamionit. Në spital arritëm rreth orës një. E zbritëm të sëmurën nga maqina, pastaj atë e muarën dy infermiere të veshura me të bardha dhe e futën në dhomën e vizitave. Dera u mbyll dhe ne të katër mbetëm në paradhomë, të ulur në stola. Burri kish ngri-rë me vështrimin te dera e vizitave dhe kullonte i tëri ujë. Te këmbët i qe sajuar një pellg i vo-